

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ

УДК 27.00.01

Г. А. Бенькевич

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Витоки емоцій (екскурс в античність): соціокомунікаційний аспект

Бенькевич Г. А. Витоки емоцій (екскурс в античність): соціокомунікаційний аспект. У статті розглянуто різноманітні трактування такого поняття, як емоції. Також йде мова про похідні поняття. Це такі поняття, як почуття, пристрасті та емоційний інтелект – в історичній ретроспективі. Показано спільний контекст цих понять. Проаналізовано вияв емоцій у поведінці людини. Доведено зв'язок емоцій, уміння спілкуватися та досягнення успіху. Розглянуто еволюцію понять «емоції», «почуття» та «пристрасті». Епікур говорить про відчуття та почуття. Демокрит стверджує, що емоції з розумом регулюють людську поведінку. Сократ ставить розум домінуючим над емоціями, бо вважає емоції руйнівними та не вартими уваги. Платон у певний період то надавав ваги емоціям, то вважав у інший період, що людським життям керує розум, а не емоції. Стоїки дотримувалися думки, що емоції є джерелом нещастя і помилок, а почуття в поєднанні з прагненнями вони називали афектами. У Арістотеля емоції супроводжують процес пізнання у формі афектів і почуттів. Л. да Вінчі та Ф. Шиллер говорили, що почуття в поєднанні з розумом творять людину. Р. Декарт аналізує пристрасті й емоції. Пристрасті у нього є матеріальними і проявляються у переживаннях суб'єкта, а емоції – духовними. Підтверджено, що під час комунікації людина навчається правильно проявляти емоції та почуття, розпізнавати їх в інших, досягати мети, налагодити діалог, обговорити теми, поділитися інформацією, отримати знання, висловити думку, підвищити рівень інтелекту. Описано трактування емоцій у працях філософів і вчених, їхній прояв у почуттях та пристрастях.

Ключові слова: людина, мова, комунікація, емоції, почуття, пристрасті, емоційний інтелект.

Бенькевич Г. А. Истоки эмоций (экскурс в античность): социокommunikационный аспект. В статье рассмотрены различные трактовки такого понятия, как эмоции. Также идет речь о производных понятиях. Это такие понятия, как чувства, страсти и эмоциональный интеллект – в исторической ретроспективе. Показано общий контекст этих понятий. Проанализировано проявление эмоций в поведении человека. Доказана связь эмоций, умение общаться и достижения успеха. Рассмотрена эволюция понятий «эмоции», «чувства» и «страсти». Эпикур говорит о ощущениях и чувствах. Демокрит утверждает, что эмоции с умом регулируют человеческое поведение. Сократ ставит ум доминирующим над эмоциями, так как считает эмоции разрушительными и не стоящими внимания. Платон в определенный период то придавал значение эмоциям, то считал, что человеческой жизнью руководит разум, а не эмоции. Стоики придерживались мнения, что эмоции являются источником несчастий и ошибок, а чувства в сочетании со стремлениями они называли аффектами. У Аристотеля эмоции сопровождают процесс познания в форме аффектов и чувств. Л. да Винчи и Ф. Шиллер говорили, что чувства в сочетании с умом творят человека. Р. Декарт анализирует страсти и эмоции. Страсти у него являются материальными и проявляются в переживаниях субъекта, а эмоции – духовными. Подтверждено, что во время коммуникации человек учится правильно проявлять эмоции и чувства, распознавать их в других, достигать цели, налаживать диалог, обсуждать темы, делиться информацией, получать знания, высказывать мнение, повышать уровень интеллекта. Описаны трактовки эмоций в трудах философов и ученых, их проявление в чувствах и страстях.

Ключевые слова: человек, язык, коммуникация, эмоции, чувства, страсти, эмоциональный интеллект.

Benkevych H. Origins of emotions (excursion into antiquity): communication aspect. The article deals with various interpretations of such a concept as emotions. It also concerns the derivatives of the given concept. These are such concepts as feelings, passions and emotional intelligence in their historical retrospect. The common context of these concepts has been shown. The revelation of emotions in human behaviour has been analyzed. The connection of emotions, communication skills in ability to succeed has been proved. The evolution of concepts of «emotions», «feelings» and «passions» has been studied. Epicurus speaks about sensations and feelings. Democritus claims that emotions together with intelligence regulate the human behaviour. Socrates puts the mind over emotions, because he considers that emotions are devastating and not worthy of attention. Plato at first used to attach the importance to emotions but later he claimed that the human life is governed by the mind, not emotions. The Stoics held the idea, that emotions are the source of misery and mistakes, and the feelings combined with aspirations they called affects. Emotions, according to Aristotle, are accompanied by the process of cognition in the form of affections and feelings. L. da Vinci and F. Schiller have said, that feelings, combined with the mind, create a person. R. Descartes analyzes passions and emotions. His passions are material and appear in the experiences of the subject, and emotions are spiritual. It has been confirmed that during the communication people learn to correctly manifest emotions and feelings, recognize them in others, reach the goals, establish a dialogue, discuss topics, besides share information, gain knowledge, express opinions, raise the level of intelligence. The interpretation of emotions in the writings of philosophers and scientists, their revelation in the feelings and passions has been described.

Keywords: person, language, communication, emotions, feelings, passions, emotional intelligence.

Людина з давніх-давен і досі має потребу перебувати та діяти у суспільстві. У соціумі

проявляються знання, вміння, власне «Я», можливості та міжособистісна взаємодія.

Фундатори американської соціальної психології Джордж Мід (1886–1931) і Герберт Блумер (1900–1987) вважають, що люди комунікують через символи. Для передачі інформації при цьому використовується система знаків у вигляді мови. У лінгвістиці це відображається через художні засоби: метафори, алегорії, експресивну фразеологію. Процес мислення філософи трактують як оперування символами, які люди постійно створюють і обмінюються ними. Ці знання передаються від однієї людини до іншої, так само передаються духовні цінності, зразки поведінки.

Мова стала найбільш універсальним засобом комунікації. Це всеосяжна знакова система, найпотужніший засіб формування думки. Мова як система фонетичних знаків за лексичним і синтаксичним принципами є основою вербальної комунікації. Засобами мови кодується і декодується інформація: комунікатор через мовлення передає інформацію, а реципієнт слухає її і сприймає. Допомагають у спілкуванні невербальні засоби: міміка, жести.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У спілкуванні присутні емоції. Вони визначають людську поведінку, ставлення оточення до нас. Всі взаємодії в суспільстві супроводжуються вираженням емоцій. Філософи у різні часи по-різному трактували емоції, їхній прояв у почуттях та пристрастях. Епікур говорить про відчуття та почуття. Демокрит стверджує, що емоції з розумом регулюють людську поведінку. Сократ ставить розум домінуючим над емоціями, бо вважає емоції руйнівними та не вартими уваги. Платон у певний період то надавав ваги емоціям, то вважав у інший період, що людським життям керує розум, а не емоції. Стоїки дотримувалися думки, що емоції є джерелом нещастя і помилок, а почуття в поєднанні з прагненнями вони називали афектами. У Арістотеля емоції супроводжують процес пізнання у формі афектів і почуттів. Л. да Вінчі та Ф. Шиллер говорили, що почуття в поєднанні з розумом творять людину. Р. Декарт аналізує пристрасті й емоції. Пристрасті у нього є матеріальними і проявляються у переживаннях суб'єкта, а емоції – духовними. Оскільки існують суперечності у різних трактуваннях емоцій, їхньої трансформації в почуття, пристрасті та

емоційний інтелект, то вони потребують детальнішого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження емоцій проводили Демокрит, Арістотель, Р. Декарт, І. Кант, К. Ізард, Е. Ільїн й ін. Почуття розглядали Епікур, Арістотель, Л. да Вінчі, Ф. Шиллер й ін., а пристрасть – Зенон Кітійський та З. Фрейд. Дослідники емоційного інтелекту – Б. Лемберг, Д. Гоулман та ін. Витоки емоцій від античності до сучасної епохи розглянуто вперше.

Метою дослідження є трактування в історичній ретроспективі такого поняття, як емоції, похідних від емоцій понять – почуття, пристрасті та емоційний інтелект. Для досягнення мети поставлено такі завдання: визначити поняття емоцій, почуттів, пристрастей, емоційного інтелекту; показати їхній спільний контекст; підтвердити присутність емоцій у поведінці людини; показати зв'язок емоцій, уміння спілкуватися та досягнення успіху; розглянути еволюцію емоцій, почуттів, пристрастей.

Виклад основного матеріалу. Успіх і якісні міжособистісні стосунки складаються в людини, яка вміє спілкуватися. У спілкуванні виробляється здатність досягати бажаного результату. Під час спілкування триває навчання й виховання, засвоюється соціальний досвід, норми і правила поведінки, традиції і звичаї. Через спілкування встановлюються та розвиваються контакти, триває обмін думками, почуттями, інформацією.

Комунікація як складова спілкування допомагає людині вирішити питання, налагодити діалог, обговорити теми, поділитися інформацією, отримати знання, висловити думку, підвищити рівень інтелекту. У процесі комунікації відтворюється досвід поколінь, культура, підвищується мовленнєва компетенція. Комунікуючи, розуміємо себе і свої потреби, співставляючи із соціумом.

У соціальній системі поведінка людини базується на емоціях. Під час комунікації людина навчається правильно виражати емоції та почуття, розпізнавати їх в інших. Емоції проявляються у поведінці. Вони спонукають до прийняття рішення, роблять людину самодостатньою. В емоціях відображені потреби та інтереси, виявляються воля і характер [8]. Емоції виступають у якості факторів, що мотивують людську активність. Соціальна роль, яка стимулює позитивні емоції, закріплюється.

Емоції – це оціночна реакція людини на ситуації. Емоції підтримують життєві функції, пов'язані з потребами та їх задоволенням або незадоволенням.

Завжди приємні й бажані емоції: проведення вихідних з друзями, споглядання краєвидів, бесіда біля каміна, смакування їжі й напоїв. Вмінню проявляти емоції та почуття навчитися нелегко, але це шлях до серця іншої людини [5, с. 194].

Набуті й засвоєні емоції стають почуттями. Почуття є результатом життєвого досвіду і проявляються у взаємодії з оточенням. Вони пов'язані з асоціаціями людини з предметами, ситуаціями або з іншими людьми. Почуття ще називають вищими або вторинними емоціями тому, що вони створені на основі емоцій. На відміну від емоцій, почуття не є ситуативними, вони стосуються певної людини або предмета. Емоції є короткочасними, а почуття стійкіші й мають глибинну природу. Почуття є усвідомленими, вони узагальнюють ставлення людини на основі її розуміння і знань. К. Ушинський писав, що «ні слова, ні думки, навіть вчинки наші не виражають так ясно нас самих і наше ставлення до світу, як наші почуття».

До почуттів належать любов, дружба, турбота, віра, впевненість, щастя, справедливість, щирість, сміливість, відданість, злість, ненависть, образа, заздрість, страх, обман, ворожість, помста, біль. А емоції швидкоплинні – сміх і сльози, задоволення, радість, веселоці, обурення, крик, сум, смуток, іронія, порив. Чотири основні емоції – страх, смуток, інтерес, радість.

Прояв емоцій у почуттях, пристрастях та емоційному інтелекті досліджували вчені від античності й до сьогодні. Давньогрецькі мислителі не розмежовували емоції і мотивацію.

Епікур говорить про відчуття та почуття людини. На його думку, якщо у людини забрати почуття – у неї нічого не залишиться. Епікур зараховує почуття до регуляторів поведінки людини. Почуття як стан задоволення наближують до мети та почуття як стан незадоволення віддаляють від мети. Демокрит та Епікур підтверджують потребу людини у стані задоволення.

Демокрит вивчає емоційні переживання людини, які впливають на поведінку. Він вважає, що емоції керують поведінкою, адже людина прагне до задоволення й уникає незадоволення, страждання. Згодом погляди

Демокрита трансформувалися в теорії гедонізму (насолоди) Епікура, в якій доведено, що надійно для людини звертатися до внутрішніх і зовнішніх відчуттів, а втручання розуму призводить до помилок. Демокрит стверджує, що емоції лише регулюють діяльність, яка підпорядкована всезагальному закону Логосу, тобто розуму. Демокрит називає чуттєве пізнання «темним» пізнанням. Почуття, що є джерелом пізнання, дає «темне», тобто неповне, поверхнєве знання.

Сократ ставить розум домінуючим над емоціями, бо вважає емоції руйнівними та не вартими уваги. Більш розвинутою вважалася розумна людина, ніж та, яка діяла на основі емоцій. Пізнання відбувається завдяки розуму, а не почуттям.

Платон то визнавав, то заперечував домінування емоцій. Визнаючи емоції, Платон писав, що в структурі людської душі є три начала: розумне, афективне (емоційне) і чуттєве, тобто матеріальне. Якщо у людей переважає розумне начало, вони дотримуються законів справедливості. Завдяки своїй мудрості вони зможуть добре керувати державою. Якщо у душі домінує емоційне начало, то такі люди мужні, хоробрі, з почуттям обов'язку. Це прекрасні воїни й оборонці держави. Люди з чуттєвим началом фізично витривалі й добре працюють. Вони зможуть забезпечити матеріальний добробут держави. Якщо кожен клас буде виконувати свої функції, то в державі буде порядок [9].

Теорія, у якій Платон заперечує емоції, вчить, що емоції є складником людського розуму, а почуття належать до матеріальних. Платон вважає, що людська психіка складається з раціонального мислення, пристрастей (які зараз називаються емоціями) і (фізичних) потреб. Раціональне мислення контролює пристрасті й потреби. Цю схему він описує як колісничого, який керує двома кінями. Один кінь білий – символізує вищі якості душі, а інший, темний, виражає негативні й деструктивні емоції. Колісничим він називає інтелект. Найважливішим завданням, на його думку, є утримання під контролем емоцій та інтуїції. У почуттях Платон усе розумне називає добрим, а емоційне – поганим. Емоційне, на його думку, псує істину [10].

З часів Арістотеля у людині вирізняли шість основних емоцій: радість, здивування, сум, гнів, страх і огиду. Арістотель поділяє емоції на любов і ненависть, бажання й відразу, надію і

розпач, боязкість і сміливість, радість і сум, гнів. У Арістотеля емоції супроводжують процес пізнання у формі афектів і почуттів. Емоції у нього виступають процесом, який змінює людську свідомість, позначається на здатності до роздумів і супроводжується задоволенням і стражданням. Арістотель розглядає емоції з позиції дуалізму. Афекти стосуються прагнень душі, а почуття – раціональності душі. Почуття супроводжують діяльність і є її джерелом. Він надає почуттям надмірної ваги [1].

Стоїки вважають емоції джерелом нещастя і помилок, а почуття в поєднанні з прагненнями – афектами. Вони вивищують розум і дотримуються думки, що емоційні прив'язаності й захоплення є зайвими. Стоїки виділяють в емоціях чотири основні афекти (*два блага й два зла*), які, глибоко проникаючи в душу людини, спонукали ухилятися від доброчесності й потурати ваді. Це задоволення, бажання, сум і страх.

Доброчесність у стоїків тотожна апатії, коли відсутні афекти і пристрасті. Пристрасті для людини є зайвими, а моральні цілі їхньої діяльності перебувають у вищих сферах душі, у розумі, тотожному з космічними законами.

Давньоіндійські філософи стан людини визначали гунами. Їх було три: світлі (сатва), пристрасні (раджас), темні (тамас). Гуни вважали живими духовними істотами з формою, розміром, кольором. Захоплення, просвітління, задоволення, терпіння, незлосливість, доброта – це світлий бік особистості. Владність, егоїзм, зверхність, безсоромність, войовничість, ненависть – це різновиди пристрасті. Жадова до їжі, гарного одягу, надмірного сну, легковір'я уособлюють темний бік особистості [8].

Р. Декарт розглядає пристрасті й емоції. Пристрасті у нього є матеріальними і проявляються у переживаннях, а емоції – духовними. Р. Декарт називає шість основних пристрастей: *подив, любов, ненависть, бажання, радість і сум* [3].

І. Кант досліджував емоції за причиною їх виникнення: емоції чуттєві та інтелектуальні. Гама емоцій у К. Ізарда – це цікавість, радість, здивування, гнів, горе, огида, відроза, страх, сором та провина [6].

За Л. да Вінчі, світ пізнаємо через почуття, які доповнює розум. Ф. Шиллер розум і почуття об'єднує у внутрішню гармонію людини. Переважно через естетичні емоції людина духовно збагачується.

Одним з емоційних станів є пристрасть. Пристрасть – це виразне, визначене, сильне, глибоке, тривале, усвідомлене емоційне переживання. Людина стає активною, всі її думки та вчинки скеровані на пристрасть. Наприклад, пристрасть до улюбленої справи. Однак пристрасть може не лише формувати особистість, але й зруйнувати її. Наприклад, пристрасть до азартних ігор, алкоголю, наркотиків.

На думку Зенона Кітійського, пристрасть є нерозумним станом душі, який суперечить природі. А мудрець відрізняється від нерозумного через безпристрасність. У давньогрецьких міфах пристрасть, тобто ерос, був найбільшим благом та джерелом натхнення. Арістофан та Платон об'єднують ерос із тілесною і духовною любов'ю, з руйнівною пристрастю і з творчою енергією. Ерос містить у собі розум і почуття. Через ерос душа осягає прекрасне, яке проявляється у знаннях. Шлях до ероса – це шлях до знань (Платон).

3. Фрейд називає пристрасть – лібідо. Він порівнює пристрасть – лібідо з платонівською пристрастю – еросом і визначає її як енергію потягу до всього, що містить у собі любов: кохання, нарцисизм, любов до батьків та дітей, філантропію.

Крім емоцій, почуттів та пристрастей, сучасні вчені винайшли емоційний інтелект (EQ). За нього відповідає ділянка мозку неокортекс. Це показник здатності до спілкування, вміння усвідомлювати свої емоції та розуміти почуття людей. Від EQ залежить поведінка, соціальні взаємини, рішення, результат. EQ відповідає за інтуїтивне мислення, емоційність. Рівень EQ успішно визначає рівень адаптації до різних життєвих ситуацій. Емоційний інтелект називають міжособистісним. Він впливає на всі сфери життя, раціональність дій, фізичну і соціальну мобільність, встановлення контактів у суспільстві, при звичаєння до нових духовних цінностей [2; 7; 11]. Арістотель у «Нікомаховій етиці» навчає людей управляти емоційним життям за допомогою інтелекту [1].

Людина з високим емоційним інтелектом стримує емоційний порив, розуміє почуття іншої людини і легко налагоджує контакт. Людині з високим емоційним інтелектом притаманний самоконтроль, прагнення і наполегливість, а також уміння мотивувати свої дії. Одним з аспектів емоційного інтелекту є «соціальний» інтелект, тобто здатність

розуміти інших і «правильно поводитися у взаємовідносинах». Основою емоційного інтелекту є критичне мислення. Критичне мислення створює базу раціональності для емоційного інтелекту.

Наприкінці ХХ ст. дослідники Джон Мейер та Пітер Селювей вперше описали поняття емоційного інтелекту та виокремили чотири його напрямки:

1. Точність оцінки та прояву емоцій. Це здатність визначати емоції за думками, фізичним станом, зовнішнім виглядом, поведінкою.

2. Використання емоцій у розумовій діяльності. Думки виникають на основі самопочуття. Емоції впливають на розумовий процес та вчинки. Ця здатність допомагає зрозуміти, як використовувати емоції і думати ефективніше. Керуючи своїми емоціями, людина об'єктивніше сприймає дійсність і ефективніше працює з проблематикою.

3. Розуміння емоцій. Це означає, що людина вміє визначити джерело емоцій, класифікувати їх, розпізнати зв'язок між емоціями і словами, інтерпретувати значення емоцій, розуміти почуття, переходи між емоціями і розвиток емоцій.

4. Керування емоціями. Вміння керувати своїми і чужими емоціями дає змогу проявити емоції або уникати їх. Цей показник пояснює, чому в однаковій ситуації окремі особи здатні контролювати емоції, уміють залишатися в спокої й належно оцінити ситуацію, а інші постійно перебувають у стані нервової напруги.

Емоційний інтелект захищає від стресу. Люди з низьким рівнем емоційного інтелекту залишаються довше в стресових ситуаціях, усі зусилля вони спрямовують на подолання надмірних емоцій та застрягають на проблемі.

Висновки й перспективи подальшого дослідження проблеми. Досліджуючи емоції і похідні від цього поняття – почуття, пристрасті та емоційний інтелект, ми доходимо висновку, що емоції проявляються у суспільному діалозі, щоб підтримувати внутрішній баланс, добре самопочуття. Зрозумівши свої емоції та почуття, розпізнавши їх в інших, навчаємося приймати правильні рішення та ставати самодостатніми, легко комунікувати в суспільстві. Люди з високим емоційним інтелектом у соціумі більш врівноважені, доброзичливі й перебувають у гарному настрої, не схильні до страху і тривожних роздумів. Вони відповідальні щодо інших людей і розпочатих справ, дотримуються етичних принципів, толерантні у спілкуванні, гармонійні із собою та довкіллям. Емоційний інтелект робить повноцінним життя. Сократівський вислів «Nosce te ipsum» («Пізнай самого себе») має на увазі усвідомлення власних емоцій та почуттів. В основі кожної сильної емоції є мотивація до дії. Емоційна рівновага захищає здоров'я і добробут. Розвивають емоційний інтелект через уважність і вміння відчувати. Завдяки розвиненому емоційному інтелекту розпізнають власні й чужі емоції, що дає об'єктивне сприйняття дійсності.

Література

1. Арістотель. Нікомахова етика. – К. : Аквілон-Плюс, 2002. – 480 с.
2. Гоулман Д. Г. Эмоциональный интеллект. Почему он может значить больше, чем IQ / Дэниел Гоулман ; пер. с англ. А. П. Исаевой. – 2-е изд. – М. : Манн, Иванов и Фербер, 2014. – 560 с.
3. Декарт Р. Сочинения: в 2 т. Т. 1. – М. : Мысль, 1989. – С. 481–572.
4. Дубровин Д. Психология эмоций: чувства под контролем. – К. : Агенция «Айпио», 2015.
5. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Я. Єрмоленко. – К. : Либідь, 2001. – 224 с.
6. Изард К. Э. Психология эмоций / Кэррол Э. Изард. – СПб., 2006. – 464 с.
7. Лемберг Б. Эмоциональный интеллект. Как разум общается с чувствами / Борис Лемберг. – М. : Вектор, 2013. – 192 с.
8. Міхова А. Г. Емоції і прояви емоцій: історичний екскурс (стресові та стресоподібні стани) / А. Г. Міхова // Наука і освіта. – 2010. – № 3. – С. 95–98.
9. Платон. Держава / пер. з давньогр. Д. Коваль. – К. : Основи, 2000. – 355 с.
10. Платон. Федон, Пир, Федр, Парменид / Платон; общ. ред. А. Ф. Лосева [и др.]; пер. с древнегреч. С. А. Ананьина [и др.]. – М. : Мысль, 1999. – 528 с.
11. Ekman P. and Davidson R. J. (eds.). The Nature of Emotions: Fundamental Questions. – Oxford, UK : Oxford University Press, 1994.

References

1. Aristotel'. Nikomakhova etika. – K. : Akvilon-Plyus, 2002. – 480 s.

2. Goulman D. G. Ehmotsional'nyj intellekt. Pochemu on mozhet znachit' bol'she, chem IQ / Dehniel Goulman ; per. s angl. A. P. Isaevoy. – 2-e izd. – M. : Mann, Ivanov i Ferber, 2014. – 560 s.
3. Dekart R. Sochineniya : v 2 t. T. 1. – M. : Mysl', 1989. – S. 481–572.
4. Dubrovin D. Psikhologiya ehmtsij: chuvstva pod kontrolem. – K. : Agentsiya «Aipio», 2015.
5. Yermolenko S. Ya., Bibik S. P., Todor O. G. Ukrayins'ka mova. Korotkyj tлумachnyj slovnyk lingvistychnykh terminiv / za red. S. Ya. Yermolenko. – K. : Libid', 2001. – 224 s.
6. Izard K. Psikhologiya ehmtsij / Kehrrol E. Izard. – SPb., 2006. – 464 s.
7. Lemberg B. Emotsional'nyj intellekt. Kak razum obshhaetsya s chuvstvami / Boris Lemberg. – M. : Vektor, 2013. – 192 c.
8. Mikhova A. G. Emotsii i proyavi emotsij: istorichnij ekskurs (stresovi ta stresopodobni stani) / A. G. Mikhova // Nauka i osvita. – 2010. – № 3. – S. 95–98.
9. Platon. Derzhava / Per. z davn'ogr. D. Koval'. – K. : Osnovi, 2000. – 355 s.
10. Platon. Fedon, Pir, Fedr, Parmenid / Platon ; obshh. red. A. F. Loseva [i dr.]; per. s drevnegrech. S. A. Anan'ina [i dr.]. – M. : Mysl', 1999. – 528 s.
11. Ekman P. and Davidson R. J. (eds.), The Nature of Emotions: Fundamental Questions. – Oxford, UK : Oxford University Press, 1994.

УДК 007:304:659.3

С. Р. Блавацький

НДІ пресознавства НАН України (м. Львів)

Специфіка висвітлення НДМ УНР на Паризькій мирній конференції (1919–1920 рр.) (за матеріалами української франкомовної преси в Європі)

Блавацький С. Р. Специфіка висвітлення НДМ УНР на Паризькій мирній конференції (1919–1920 рр.) (за матеріалами української франкомовної преси в Європі). Ця стаття присвячена дослідженню специфіки висвітлення НДМ на Паризькій мирній конференції (1919–1920 рр.) на сторінках української франкомовної преси в Європі. Вперше ми з'ясували спільні та відмінні «паттерни» медіатизації роботи української дипломатичної місії на цьому міжнародному форумі на основі шести українських франкомовних періодичних видань: «*Bulletin d'Informations*» (Париж, 1919–1920), «*Les Russes des Carpathes*» (Париж, 1919), «*L'Europe Orientale*» (Париж, 1919–1920), «*L'Ukraine*» (Лозанна, 1915–1921), «*Problèmes de l'Ukraine*» (Лозанна, 1918–1919), «*Chronique Ukrainienne*» (Лозанна, 1919–1920). Зроблено висновки та сформульовані перспективи майбутніх досліджень.

Ключові слова: НДМ УНР, Паризька мирна конференція, українська франкомовна преса, контентаналіз, Європа, Париж.

Блавацький С. Г. Специфіка освіщення НДМ УНР на Парижской мирной конференции (1919–1920 гг.) (по материалам украинской франкоязычной прессы в Европе). Эта статья посвящена исследованию специфики освещения НДМ на Парижской мирной конференции (1919–1920 гг.) на страницах украинской франкоязычной прессы в Европе. Впервые мы выяснили общие и отличительные «паттерны» медиатизации работы украинской дипломатической миссии на этом международном форуме на основе шести украинских франкоязычных периодических изданий: «*Bulletin d'Informations*» (Париж, 1919–1920), «*Les Russes des Carpathes*» (Париж, 1919), «*L'Europe Orientale*» (Париж, 1919–1920), «*L'Ukraine*» (Лозанна, 1915–1921), «*Problèmes de l'Ukraine*» (Лозанна, 1918–1919), «*Chronique Ukrainienne*» (Лозанна, 1919–1920). Сделаны выводы и сформулированы перспективы будущих исследований.

Ключевые слова: НДМ УНР, Парижская мирная конференция, украинская франкоязычная пресса, контентанализ, Европа, Париж.

Blavatsky S. The specificity of the coverage of the Extraordinary Diplomatic Mission of the UNR at the Paris Peace Conference (1919–1920) (on the basis of the Ukrainian francophone press in Europe). This paper seeks to develop new avenues for the study of the Ukrainian foreign-language press in Europe. Specifically, we have studied the peculiarities of coverage of the Extraordinary Diplomatic Mission of the UNR at the Paris Peace Conference (1919–1920) on the pages of the Ukrainian francophone periodicals in France and Switzerland. For the first time ever, we have elucidated common patterns of mediatization of this diplomatic mission in six Ukrainian francophone press publications («*Bulletin d'Informations*» (Paris, 1919–1920), «*Les Russes des Carpathes*» (Paris, 1919), «*L'Europe Orientale*» (Paris, 1919–1920), «*L'Ukraine*» (Lausanne, 1915–1921), «*Problèmes de l'Ukraine*» (Lausanne, 1918–1919), «*Chronique Ukrainienne*» (Lausanne, 1919–1920). The conclusions have been drawn and the perspectives for the follow-up studies have been formulated.

Keywords: the Extraordinary Diplomatic Mission of the UNR, the Paris Peace Conference, the Ukrainian francophone press, content analysis, Europe, Paris.